

G eandewei

foto: Willem Wilstra

Protestantse
Kerk

Denken over de hemel

'Dêr is ek wol in hûske foar ús'

Geloofsgetuige
Sor Juana Inés de la Cruz

Requiem: bondgenoten in
bewaren van troost en hoop

Column Tettie Stiemsma

'Dêr is ek wol in hûske foar ús'

It jier wie oardel moanne âld doe't ús heit kaam te ferstjerren. No noch oardel moanne en dan slute wy 2022 alwer ôf. Wat fersuchtsje we faak: 'Wêr is dit jier wer bleaun?' En dit jier foaral; mem al njoggen moanne sûnder man, wy al njoggen moanne sûnder heit en ús bern sûnder pake. Hy sit net mear te puzeljen op syn fêste plakje op de bank as wy yn it âlderlik hûs komme. Se komme net mear tegearre by ús om in bakje kofje.

En dochs kinne wy nei de tiid allinnich mar sizze: 'It wie goed sa.' We kinne nea ien misse, wolle it leafst dat alles bliuwt sa as it is. Mar de werklikheid hettet jo yn, hoe âlder je wurde. 'Niets is hier blijvend,' sjongt my hiel faak troch de holle, 'alles hoe schoon ook zal eenmaal vergaan.'

Aphrodites Child song ein sechstiger jierren: *Spring Summer Winter en Fall*. Prachtich liet oer de seizoenen. It iene giet oer yn it oare. De seizoenen fan it libben krekt sa. Us heit wie 88 jier doe't er stoar en hy hat de sirkel fan it libben fol makke. We koene him loslitte omdat we seagen dat er gjin ferwin mear wie. Foaral doe't wy by syn stjerbêd sieten en hy ús sûnder wurden oantsjutte, wizend nei it plafond: 'Der gean ik hinne.' Syn sprektaal wie fuort, de taal fan it hert noch net. 'In het huis van mijn Vader zijn vele woningen,' sei ús mem doe't er wer nei boppe wiisde, 'dêr is ek wol in hûske foar ús.'

Nei 64 jier tegearre, ferhuze heit fan it keammerke, dêr't er nei syn trouwen syn sliedplak fûn, dêr't syn fiif dochters berne wiene, nei syn Himelbêd. It wie goed. De sirkel wie rûn en wy wisten dat: 'Al wat gedaan werd uit liefde tot Jezus', syn wearde hâlde en ivich bestean bliuwe soe.

Dizze ôfbylding stiet by ús mem yn de keamer. Se krige him fan har âldste beppe-sizzer op de earste jierdei fan ús heit nei syn ferstjerren

Meditatie Bidden en vragen

'Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden.'

Lukas 11:9

door ds. A.M. Roest

'Vraag en er zal je gegeven worden.' In het pastoraat is dit misschien wel een van de uitspraken van Jezus waar mensen het meeste moeite mee hebben. Want hoe reageer je op iemand die zegt: „Ik heb me in Christus' naam het eelt op de knieën gebeden, maar verhoring, ho maar!” En wat zul je zeggen tegen hen die stellen: „Ja hoor, maar bidden om de oplossing van iets dat je zelf hebt verknoeid, dat is wel heel goedkoop!”

Achter dit soort stellingen gaan serieuze vragen schuil. En ik denk dat we die vragen pas serieus kunnen nemen als we ons realiseren in welk verband Jezus dit woord over dat bidden 'in mijn naam' spreekt. Hij koerst aan op zijn afscheid. Hij zal niet altijd tastbaar present zijn. En dat maakt dat vragen en bidden in Christus' naam tot een heel nauw omschreven zaak.

Bidden en vragen in zijn naam is niet het indienen van je verlanglijstje bij God en dan komt het wel goed. Het is altijd zoals een paar zinnen verder staat: bidden om Gods Heilige Geest. Dat is: bidden om Gods kracht in je leven.

En dát gebed, dat gebed om kracht en nabijheid, dat beroep op Gods NAAM 'Ik Ben Bij Je', dát is het gebed waarvan Jezus zijn leerlingen zegt: bid daarom in mijn naam, en je zult het ontvangen. Daarom sluit het gedeelte af met de woorden: 'Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opgedaan want je hemelse Vader zal de Heilige Geest geven aan hen die Hem daarom vragen.'

Of met andere woorden: bidden en vragen - in

elk geval: bidden en vragen dat wil worden verhoord - zal altijd een bidden en vragen moeten zijn om Gods Geest. Het allerbelangrijkste gebed - eigenlijk het enige gebed dat er echt toe doet - is het bidden om de Geest. Het bidden om Gods kracht, om zijn inspiratie, om zijn nabijheid.

Dáárom zal het in Christus' naam moeten gaan. Anders is al ons gebed zonder zin. Of anders gezegd: bidden is nooit zomaar vragen, het is als het goed is altijd weer een gekwalificeerd vragen. Altijd weer een gebed om Gods Geest.

Je komt zelf in het spel

En dat is dus nooit een excuus-gebed. Bidden om Gods Geest brengt ook jezelf voluit in het spel. Want zijn Geest, zijn inspirerende drijfkracht grijpt je vervolgens aan om vorm te gaan geven aan je bestaan. Om het aan te kunnen en aan te durven. Dát is: 'bid en het wordt je gegeven, zoek en je zult het vinden, klop en je zal worden opgedaan.'

Als je bidt om Gods drijvende kracht in je leven, dan kun je immers vertrouwen op zijn belofte, dan kun je daarmee voort onder welke omstandigheid ook.

Bid om de Geest, bid in Christus' naam om Gods drijvende kracht in je leven, bid en vraag zó en het zal je worden gegeven. Want zo kun je, (kome wat komt en gebeure wat er gebeurt) voort met jouw leven. En dat is ten diepste, sinds Pasen: met Zijn leven.

ds. A.M. Roest is predikant van protestantse wijkgemeente De Jacobijner in Leeuwarden

Leesrooster

Week 46, 13 t/m 19 november
zondag Lucas 20:27-40
maandag 2 Koningen 10:1-17
dinsdag 2 Koningen 10:18-36
woensdag 2 Koningen 11:1-20
donderdag 2 Koningen 12:1-9
vrijdag 2 Koningen 12:10-22
zaterdag 2 Koningen 13:1-9

Week 47, 20 t/m 26 november
zondag 2 Koningen 13:10-25
maandag Lucas 20:41-21:4
dinsdag Lucas 21:5-19
woensdag Lucas 21:20-38
donderdag Filippenzen 1:1-11
vrijdag Filippenzen 1:12-26
zaterdag Filippenzen 1:27-2:11

Actueel

Denken over de hemel

Dagelijks denk ik aan de hemel. Het denken heeft mij veel gebracht - en tegelijk ook niet. Ik zie wel mensen om mij heen die daarom opgehouden zijn met denken aan de hemel. Wij zien immers in een spiegel en ook nog in raadselen. Het beeld van de spiegel ketst terug, terwijl ik niet mijzelf wil zien. Ik verlang ernaar om voorbij die raadselen te komen. Daarom geef ik niet op en blijf ik dagelijks denken. Dagelijks denken aan de hemel. Omdat ik in een hemelse belofte geloof.

door ds. Herman F. de Vries

Fernando Pessoa

De Portugese dichter Fernando Pessoa leefde van 1888 tot 1935. Ergens nog van Joodse afkomst. Een filosoof. Een denker. En een dichter. Hij kon niet ophouden met denken. De slaap was voor hem een vlucht, maar dat viel tegen. Daarom dronk hij. Veel. Uiteindelijk stierf hij door overmatig drankgebruik. Al heeft niemand hem ooit dronken gezien.

Eenzaam geleefd en eenzaam gestorven. Roem hoefde er voor hem pas te zijn na zijn sterven. Daar dacht hij veel over na. Over het leven en over de dood. Hij schreef zijn gedicht 'Wanneer de lente komt'. Frank Boeijen heeft het gedicht later gezongen. U kunt het op YouTube wel vinden. Zo christelijk is Pessoa's gedicht niet. Niet christelijk bedoeld tenminste. Maar het denken van mensen blijkt niet altijd zo verschillend te zijn als wij soms zeggen. Ieder mens zoekt vrede. Elk verlangt naar liefde. De mens denkt over het leven en denkt over de dood.

Nu Eeuwigheidszondag nadert denken wij er nog meer aan. Zeker als wij dierbaren hebben verloren aan de dood. Of is verloren het goede woord niet? Zijn zij ergens voor gewonnen? En wat is dat dan? Hier-namaals en hemel? Misschien is ons denken in deze weken meer, maar alle dagen is ons denken wel actief. Pessoa denkt en dicht en schrijft:

Wanneer de lente komt

Wanneer de lente komt,
en als ik dan al dood ben,
zullen de bloemen net zo bloeien
en de bomen zullen niet minder groen zijn dan het vorig voorjaar.
De werkelijkheid heeft mij niet nodig.

Ik voel een enorme vreugde
bij de gedachte dat mijn dood volstrekt onbelangrijk is

Als ik wist dat ik morgen zou sterven
en het was overmorgen lente,
zou ik tevreden sterven, omdat het overmorgen lente was.
Als dat haar tijd is, wanneer dan zou ze moeten komen tenzij op haar tijd?
Ik houd ervan dat alles werkelijk is en alles zo als het moet zijn;
daar houd ik van, omdat het zo zou wezen ook als ik er niet van hield.

Daarom, als ik nu sterf, sterf ik tevreden,
want alles is werkelijk en alles is zo als het moet zijn.

Men mag Latijn bidden boven mijn kist, indien men wil.
Indien men wil, mag men rondom dansen en zingen.
Ik heb geen voorkeur voor wanneer ik toch geen voorkeur meer kan hebben.
Dat wat zal zijn, wanneer het zijn zal,

zal zijn dat wat het is.

Fernando Pessoa
vertaling August Willemsen

Vergeeten

Ik ben veel met genealogie bezig. Een mens heeft twee ouders, vier grootouders, acht overgrootouders en zestien betovergrootouders. Kent u uw zestien betovergrootouders? En als u er een paar van kent, wat weet u dan van hen? Hoewel wij bij elke begrafenis en crematie onszelf en elkaar beloven dat wij niet zullen vergeten, is het berijmde Bijbelwoord (Psalm 103:6) toch zo waar:

*'De mens is aan het sterven prijs gegeven,
gelijk het gras kortstondig is zijn leven,
en als een bloem die naar de zon zich keert,
maar die ten prooi valt aan de barre winden,
en knakt en sterft, en is niet meer te vinden.
Ja zelfs haar eigen plaats kent haar niet meer.'*

Ook David denkt en dicht, net als Pessoa en wij, over leven, dood en hemel, tijd en eeuwigheid. Natuurlijk denken wij aan onze dierbaren, nog vele jaren. Maar wij denken geen eeuwigheid. Onze achterkleinkinderen zullen ons vergeten zijn, en anders hun kleinkinderen wel. Dat kan ons triest maken. Maar ik wil aan triestheid voorbij denken.

Open

De Karmelieten, een kloosterorde in de Rooms-Katholieke kerk, kennen het begrip 'het lege midden'. De Fries Titus Brandsma was een Karmeliet. Wij zien in de spiegel, maar staan ook als geloofsgemeenschap om elkaar heen en naast elkaar in een kring. Het midden is leeg, maar geen leegte. Ons denken verdwijnt niet in het niets. Zo leeg en ijdel als de Prediker ons leert, is het toch niet.

Ons dagelijks mijmeren, volhardend bidden wordt beantwoord. Beelden en klanken en ook woorden openbaren zich geleidelijk en steeds meer. Een hemels koor. Of een gouden stad. Een regenboog. Een tuin vol bloeiende bloemen. Christus Jezus verzezen uit Zijn graf. Orgelklanken. Een nieuw lied. Het gelaat van een overladen dierbare.

Beeld na beeld wordt aan mij geopenbaard. Doordat ik volhard heb in mijn denken. Vanuit het lege midden stromen de zegeningen naar mij toe. Overweldigend soms. Onstuitbaar wordt ons verlangen. Mooi is het woord niet meer. Het is veel meer. Zo groot dat het mijn denken overstijgt.

Pessoa ging er uiteindelijk haast kapot aan. Hij had gelijk toen hij denkend schreef dat de dood volkomen onbelangrijk is als je het naast de hemelse openbaring plaatst. Welk hoofd kan deze hemelse openbaring aan? Gelukkig dat er nu toch nog een spiegel tussen staat. Ik zou deze grootsheid op aarde niet overleven. Maar ik heb genoeg gedacht en gehoord en gezien om ook voldoende te weten. Hier word ik vergeten. Een liefde tussen broeders en zusters die voorbijgaat. Aan een dag en een leven komt een einde. Mijn lichaam verwaait tot stof. Maar het lege midden vult zich tot in eeuwigheid steeds nieuw.

Wij zullen samen zijn. Wij begrijpen niet hoe, maar wel dat het zo zal zijn. Niet meer gericht op elkaar, strijdend en oordelend, maar ontroerd gericht op het beeld dat zich van achter de spiegel begint te ontvouwen. Tot in eeuwigheid toe ontvouwt. En zich ontvouwen blijft.

ds. Herman F. de Vries uit Ternaard is predikant van de Protestantse Gemeente Dokkum - Aalsum - Wetsens en redactielied van Geandewei

Geloofsgetuige

Sor Juana Inés de la Cruz

'Je kunt uitstekend filosoferen tijdens het koken'

* 12 november 1648/1651
San Miguel Nepantla,
Tepetlixpa
† 17 april 1695, Mexico
Stad

Volgens Sor Juana was de ziel niet specifiek mannelijk of vrouwelijk. Juana Ramírez de Asbaje was intelligent en mooi, maar arm. Ze was door een Spanjaard buitenechtelijk verwekt bij een Creoolse vrouw. Moeder liet haar opgroeien bij de grootvader. Zijn bibliotheek wakkerde haar dorst naar kennis aan. Met haar kennis van literatuur en allerlei wetenschappen werd zij op haar zestiende opgemerkt door de onderkoning van Nieuw-Spanje en kwam zij aan het hof, als kamervrouw van de markiezin.

In 1669 wordt ze non in het Convent van Santa Paula van de orde van St. Hieronymus. Heel vroom is ze niet. Maar ze heeft geen behoefte aan een huwelijk en in het klooster heeft ze minder last van mannelijke avances. Ze mag er lesgeven en studeren. Ze vormt een grote privébibliotheek en verzamelt muziek- en wetenschappelijke instrumenten. Haar cel is tegelijk een literaire salon, een werkkamer en een ontmoetingsplek van intellectuelen, waaronder de markiezin. Ze is spitsvondig en geestig en beheerst alle literaire vormen van de Spaanse Gouden Eeuw. Ze levert niet alleen op bestelling religieuze liederen voor de kathedraal, maar schrijft ook liefdespoëzie, satires, drama, boertige toneelstukken en essays. Haar populair geworden liederen mengen de verschillende talen van het land. De stukken van 'de Phoenix van Mexico' worden in het hele Spaanse taalgebied gespeeld. Met groot gemak mengt ze thema's uit de antieke oudheid met een religieuze en morele boodschap.

Een persoonlijke en tegelijk theologische tekst is *Primero sueño* ('Eerste droom') uit 1692. Daarin beschrijft ze de zoektocht van de ziel naar kennis. Gedreven door geloof in een Hoogste Zijnde die het universum ordent, tracht de ziel het universum te doorgronden. Maar het einde is duisternis. Het verstand raakt overweldigd door de immense omvang van het Al en door de enorme diversiteit van samenstellende delen. Geloof biedt geen werkelijke uitleg. We staan voor een Mysterie.

Een botsing met kerkelijke prelaten was onvermijdelijk. Als een theoloog anoniem heftige kritiek op haar levert, schrijft ze een verweerschrift waarin ze het recht van vrouwen op studie verdedigt. Ze drijft de spot met de minachting die mannen tentoon spreiden. Maar van de aartsbisschop mag ze alleen nog religieuze teksten schrijven. Nieuwe machthebbers bieden minder bescherming en in 1694 wordt ze gedwongen al haar boeken te verkopen en zich aan ziekenzorg te wijden. Een pestepidemie het jaar daarop wordt haar fataal.

Harmen Jansen

Byldspraak - Willem Wilstra Jaffa

Op de foto stiet net Mannin (Eva), mar myn tinzen gongen wol nei it ferhaal oer de Skepping yn Genesis 3,6: *Doe seach de frou, dat de beam goed wie om fan te iten, en dat er in lust foar de eagen wie, ja in oanloklike beam om oardiel te krijen. Dat se naam fan syn frucht en iet. Hja joech dêr fan oan har man dy't by har wie en ek dy iet. Doe gongen har beide de eagen iepen...*

By myn earste krystfiering krige ik in moai boekje fan W.G. van der Hulst en in grouwe sinesapel. Dêr stie op: JAFFA. Sadwaande hat de namme Jaffa al sûnt myn bernejierren in plakje yn myn gedachten.

Jaffa... Wy hawwe dêr foar in doar stien mei in nammebuordsje: 'Simon de learloaier'. (Hannelingen 10). Mar der kaam net ien om iepen te dwaan... En de sinesapelbeammen ha wy ek net sjoen. It hûs stie oan 'e haven dêr't earder de frachtskippen oanleinen om de bekende sinesapels te laden. No wiene der allinnich wat fiskersboatsjes, jachten en in rûnfeartboat. Haifa en Asdod binne no de grutste havens fan Israel.

De citrusfruchten yn 'e winkels komme út ferskate lannen yn it hiele Middellânske Seegebiet. De Jaffa's binne no ferkrongen troch de Orri Mandarijn, ek hiel heilsum foar it lichem.

Guon minsken freegje har ôf, wêrom 't de bern in sinesapel krije by it krystfeest. Yn myn belibbing moat dat in symboalske útlis wêze fan 'It Ljocht', de stjer fan Betlehem, de berte fan Jezus Kristus. It wurdt wer Advent!

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Colofon

Hoofdredacteur: Arjen Bakker
Romptastrjitte 15, 9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276

Kopij voor het algemene deel:
Uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Advertenties: J. Hoogenboom
T. (0592) 48 28 30
E: info@hoogenboom-communicatie.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:
Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

Requiemcomponisten

Evangelisten van troost en hoop

November is de maand van het gedenken van onze overledenen. De maatschappelijke behoefte aan rituelen van gedenken blijkt groot. Behalve voor de kerkdiensten op 'Eeuwigheidszondag' kan tegenwoordig ook vaak gekozen worden voor een samenkomst in het verpleeg- of ziekenhuis of op de begraafplaats. Vieringen voor het hele dorp in en rond oude kerken spelen erop in dat 'Allerzielen' nog in het collectieve geheugen gegrift staat. Grote bondgenoot in het bewaren van de hoop en troost van het Evangelie zijn de Requiemcomposities van talloze componisten.

door ds. Harmen Jansen

Zij kunnen snaren laten roeren van de ziel. En met geen geringe teksten. Want een Requiem volgt de gang van de katholieke dodenmis met smeekgebeden om genade in het oordeel, aanroeping van Jezus Christus als redder, verkondiging van de hoop op eeuwige rust bij God.

Bij de jaarlijkse verkiezing van de top 400 van klassieke muziek op Radio 4 van de NPO wisten ook recent weer tien van zulke Requiems de lijst te halen: Mozart (steevast nummer 2), Fauré (5), Brahms (22), Verdi (54), John Rutter (186), Karl Jenkins (153), Duruflé (212) en de Pool Zbigniew Preisner (367). Ik ben dus niet de enige die er graag naar luistert. Vooral in november.

Voor vader en vriend en gesneuvelde soldaten

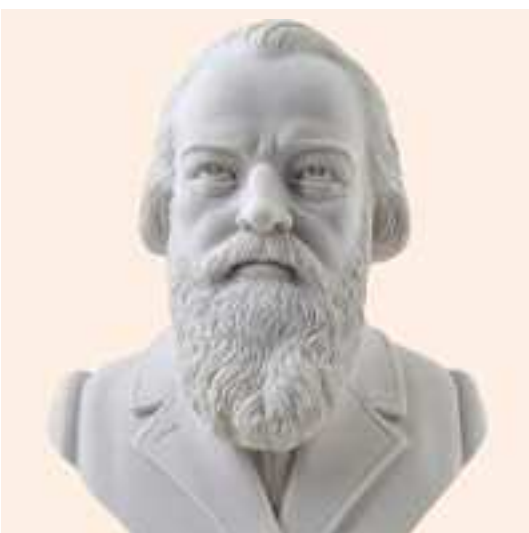
Componisten werden vaak tot bijzondere prestaties gedreven. Bovendien zijn veel Requiems verbonden met bijzondere verhalen. Mozart overleed tijdens het componeren ervan, zijn leerling Franz Xaver Süssmayr, die bij zijn sterfbed zat, heeft nog ruim de helft moeten schrijven. Hector Berlioz had voor zijn grootse *Requiem* opdracht gekregen om daarmee de gesneuvelde soldaten van de revolutie van 1830 te eren. Andrew Lloyd Webber, beroemd van tal van musicals als *The Phantom of the Opera* en *Jesus Christ Superstar*, schreef zijn indringende versie kort na het verlies van zijn vader.

Zbigniew Antoni Preisner, eigenlijk filmcomponist, schreef *Requiem for a friend* voor Krzysztof Kieslowski met wie hij intensief had samengewerkt in een filmcyclus en overleed tijdens de opnames ervan, in maart 1996. Het *War Requiem* van Benjamin Britten ontstond ter gelegenheid van de inwijding van de nieuwe kathedraal van Coventry in 1962, de vorige was verwoest door de bommen van Hitler.

Fauré, van het beroemdste *Pie Jesu*, schreef dat hij alles wat hij kon opbrengen op religieus gebied, in zijn *Requiem* (1887-1890) had gestopt. Hij had 'een groots humaan gevoel van het geloof in de eeuwige rust' willen laten domineren.

Theologie in muziek

Componisten verklanken emotie en zijn daarmee creatieve theologen. Het kyrie klinkt meestal in mineur, de lof op het eeuwige licht in majeur. Motieven dalen in herhalingen naar diepe diepten of reiken naar het (of de?) allerhoogste. Welgekozen klankkleuren

van boven naar beneden:
Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791),
Giuseppe Verdi (1813-1901),
Johannes Brahms (1833-1897)

verschuiven de aandacht van de voorstellingen die onze ratio maakt bij taal, naar de gevoelens.

Juist rondom dood en eeuwig leven stoot ons verstand op de grens van het voorstelbare. We raken verstrikt in de beelden van hel en hemel, laatste oordeel en brandende toorn. Maar muziek laat de taal van de liturgie reiken naar de ziel. Het verlangen naar gerechtigheid, erkenning, geborgenheid en betekenis is universeel, zoals ook de ervaring van troost en rust.

Opvallend hoe weinig water al die componisten in de liturgische wijn doen, ook al componeren ze voor de concertzaal en niet voor de kerk. Ze beseffen dat het heilzaam is als ook de snaren van huiver, vrees en ernst worden aangeroerd. Berlioz liet de mensen bewust schrikken met een batterij van twaalf pauken en extra koperblazers. En de soms schrille klanken van Preisner laten de gedachten van de luisteraar anno 2022 ongetwijfeld uitgaan naar de talloze doden aan beide zijden van het gruwelijke oorlogsfront in de Oekraïne. Hij laat op het *Requiem* overigens een lofzang op het leven volgen.

Anderen veranderen doelbewust wel teksten. Brahms greep naar Psalm 84 en ander bijbelteksten. En Fauré kreeg het verwijt dat hij een 'slaapliedje voor de ziel' had geschreven. Hij was organist bij veel uitvaarten geweest en wilde het niet meer hebben over het pijnlijke van de dood, alleen over de hoop op de eeuwige rust. Karl Jenkins (eerder componist van muziek voor commercials) weefde Japanse haiku's tussen de misteksten en laat zo voelen dat vrede met de dood ook langs andere spirituele paden wordt gevonden dan alleen de christelijke.

Zaligheid

In de jaren '60 schreef de theoloog G.C. van Niftrik een veelgelezen boek met de titel *Waar zijn onze doden?* Hij had wel tien antwoorden, onder andere: ze zijn in het graf in de aarde, in de hemel bij God, in het hart van de werkelijkheid, thuis bij Christus in de eeuwige vreugde.

Minstens één antwoord mis ik. Ze zijn in de muziek. Die brengt hen weer bij ons in herinnering, rakelt hun gemis op, geeft ons opnieuw de vrede van God waarin ook zij wonen. Zaligmakend.

ds. Harmen Jansen uit Drachten is interim-predikant in de Protestantse Kerk en een vaste medewerker van Geandewei

Avondgebed U die...

God,

U die als adem leeft in mensen, dieren, planten
U die voor ons gestalte krijgt in aandacht, liefde,
rechtvaardigheid

U die in onze ziel opstaat
U die leven bent en licht
U die ons aankijkt door de ogen van dieren, mensen

U die steeds weer mensen aanwakkert om op te staan
tegen onrecht, liefdeloosheid, geweld

U die ons ook oproept tot verantwoordelijkheid
in het lijden van de natuur,
in de hulpeloosheid,
in het verdriet, de rouw van zovelen

U die ons elke avond toedekt met uw nacht als deken

U die zich in het donker laat kennen als licht,
als stille stem in het hart

Wij danken U voor uw aanwezigheid, uw goedheid, uw trouw
en bidden: vergeef ons onze achteloosheid, onze zonden
en leid ons naar uw Rijk dat komt en hier is in liefde,
genegenheid, toewijding

God van ons hart, in de stilte bent U als stilte bij ons en wij bij U ...

tekst: ds. Pieter Lootsma foto: Willem Wilstra

Diversen

Zanggroep Hope, Faith & Love uit Dokkum zoekt nieuwe leden

De zanggroep Hope, Faith & Love uit Dokkum zoekt nieuwe leden. De repetities zijn eens in de twee weken op woensdagavond van 19:45 u tot 21:45 u in de zaal van Zorgcentrum Dongeraheim (ingang Kalkhuisplein) in Dokkum. Zoals de naam al zegt staan hoop, geloof en liefde centraal bij de zanggroep. Het samen zingen en musiceren zorgt voor de verbinding. De zanggroep heeft een divers repertoire van onder andere Opwekking, gospel en Taizéliederen. Aanmelden of informatie opbrengen kan bij Hillie Kalma, j.kalma@knid.nl of (06) 13896838.

Urker Mans Formatie in concert in Bolsward op 26 november

Op zaterdag 26 november 2022 geeft de Urker Mans Formatie een kerstconcert in de Martinikerk in Bolsward. Het programma bevat arrangementen van bekende werken zoals: *Stille Nacht*, *Christmastide* en *Cantique de Noël*. Daarnaast komen authentieke Engelse christmas

carols aan bod zoals *The first Nowell* en *O come all ye Faithful*. Aan het monumentale Hinsz-orgel en de vleugel zit Hugo van der Meij, een bekende Katwijkse musicus. Hij begeleidt de zang en speelt bovendien enkele improvisaties. Aanvang: 19.30 uur, kaarten kosten ang: 17,50 euro, bij reservering en voorverkoop 16 euro, kinderen t/m 11 jaar gratis. Reserveren en online bestellen: www.martinmans.nl of (06) 253 91 903, voorverkoop: Boekhuis Stumpel, Appelmarkt 6, Bolsward.

Kerkdiensten ook in 2023 op televisie bij Omrop Fryslân

De Wurkgroep Tsjerketsjinsten Fryslân en Omrop Fryslân hebben samen besloten, dat ook in 2023 op zondagochtend kerkdiensten worden uitgezonden: om 10.00 uur en in herhaling om 12.00 uur. Meteen na de uitbraak van de coronapandemie nam de omrop het initiatief voor het uitzenden van kerkdiensten. In 2020 werden die allemaal verzorgd vanuit de Martinikerk in Franeker, daarna kwamen ze vanuit verschillende plaatsen uit 'Tsjerken fan de Moanne'. Het ging aanvankelijk alleen om te voorzien in een tijdelijke be-

hoefte vanwege de Corona-bepalingen, maar deze uitzendingen zijn ook van groot belang voor vele minder mobiele mensen, mensen in verpleeg- en verzorgingstehuizen, en voor mensen die niet in de gelegenheid zijn om de 'livestream'-uitzendingen van de eigen kerk of de kerkomroep te volgen. Voor al deze groepen voorzien de uitzendingen inmiddels in een permanente behoefte. De uitzendingen laten een grote verscheidenheid van het hedendaagse kerkelijk leven in Fryslân zien, aldus de Werkgroep.

Mannenzangavond met Joh. de Heer en Psalmen in Wâlterswâld

In de gereformeerde kerk aan Foarwei 27 in Wâlterswâld (Foarwei 27) wordt op zaterdag zaterdag 12 november een mannezangavond gehouden worden. Aanvang 19.30 uur. De avond is gevuld met veel zingen van Psalmen en liederen van Johannes de Heer, waarvan diverse tweestemmig met bovenstem. De leiding is in handen van Leo Blees, op het orgel speelt Harm Woltjer. Alle mannen zijn van harte uitgenodigd. De toegang is gratis, er is een collecte voor de Voedselbank.

Hart openen om de genade binnen te laten

In deze tijd van crises en oorlogsdreiging hebben wij sterke behoefte aan bemoediging en troost. Daarom een artikel dat ons opbeurt, perspectief en uitzicht biedt op de tijd die komt. Maar ook een artikel ter waarschuwing. Ik grijp daarvoor terug op woorden van de profeet Jesaja. Hij komt in hoofdstuk 61 met een heilsbelofte. Hij zegt dat de Geest des Heren hem heeft verzocht een blijde boodschap te brengen.

door Maurice C.J. Wielenga

Wie wil begrijpen wat deze heilsboodschap inhoudt, doet er goed aan hoofdstuk 61 van Jesaja helemaal door te lezen. Er staan woorden in die destijds voor het volk in ballingschap bestemd waren, maar ze kunnen ook in het licht van vandaag de dag gelezen worden.

Jesaja is een gezalfde des Heren. Hij is uitgezonden om de blijde boodschap te brengen aan de verdrukten die in ballingschap in Babylon verkeren: 'om te verbinden de gebrokenen van hart, en om voor gevangenen vrijlating uit te roepen. Voor gebondenen opening van de gevangenis.'

Deze bemoedigende woorden kunnen wij ook heel goed betrekken op de tijd waarin wij leven. Wat hebben de Oekraïners in acht maanden oorlog al veel geleden: hoevelen hebben niet gezinsleden verloren, soms op een heel smadelijke manier? Velen zijn ook krijgsgevangenen gemaakt. De inwoners van

terug als we denken hoe op de Dam in Amsterdam meisjes met bloemen de Canadese bevrijders in de armen vielen en hartstochtelijk kusten. Dat gevoel was er toen en het is er nóg. Wat is er dan beter om ons te verdiepen in de Heilsboodschap om de ellende van de oorlogen wat te vergeten?

Het genadige jaar des Heren

Het is de inhoud van de boodschap die verbindt, niet Jesaja zelf. Er kan een verband worden gelegd tussen het herstel van de verbrokenen van hart en de herbouw van de muren van Jeruzalem. De puinhopen van de stad worden herbouwd, het verwoeste wordt hersteld, de steden worden vernieuwd. Alle reden om het aangename jaar des Heren uit te roepen. Dat is het jubeljaar (zie Leviticus

25): een jaar van herstel van de puinhopen in letterlijke betekenis, maar ook een jaar waarin het volk tijd krijgt om weer tot zijn recht te komen.

Mooie woorden staan er ook in vers 5: 'Vreemden zullen gereed staan om voor u de kudden te weiden en uw akkerlieden en wijngaardeniers te zijn.' Hier wordt het accent gelegd op het belang van het inschakelen van vreemdelingen in tijden van schaarste. In de tijd van Israël waren dat veehoeders, akkerbouwers, wijngaardeniers. In de tegenwoordige tijd zou je kunnen denken aan verpleegkundigen uit de Filipijnen of Indonesië die hier in Nederland helpen het schreeuwende tekort aan ziekenhuispersoneel te helpen oplossen.

De dag der wrake

Naast het jaar van welbehagen wordt in vers 2 ook genoemd: de dag der wrake van onze God. In Zefanja 1 staan deze woorden wat duidelijker en specifieker: 'Zwijg en roep op tot huiverende eerbied bij de komst van God. De Dag des Heren is de beslissende dag aan het eind van de geschiedenis.' Deze dag is nabij, stelt Zefanja. Als God het oordeel over Jeruzalem doet komen is dat een voorbode en teken van het grote oordeel dat komt. In het Requiem van Verdi klinkt dat in het Latijn: 'Dies ira, dies illa'.

Je kunt de vraag stellen: leven wij in een tijd waarin iets te merken is van de wraak van God? Er wordt tegenwoordig vaker gedacht dat het einde der tijden aanstaande is.

De profeet Amos

Ook de profeet Amos kreeg, net als Zefanja, van God de opdracht om het verbondsvolk Israël het oordeel aan te zeggen. Daar had hij het best moeilijk mee, want Amos was van zichzelf geen onheilsaanzegger. Hij heeft vurig gebeden om vergeving van Israëls zonden en om afwending van het aangezegde oordeel. Hij deed het alleen omdat hij Gods opdracht niet kon weerstaan.

Uit Amos' prediking blijkt dat het oordeel inderdaad onafwendbaar is, maar niettemin laat YAWEH zijn trouw aan Israël niet los. Hij maakt met het overblijfsel van zijn volk een nieuw begin. Waar Amos begint met de aankondiging van de oordelen die zowel de volken als Israël zullen treffen, eindigt hij met het perspectief van het heil waarin die volken mét Israël zullen delen. De heilsbelofte aan Abraham (Genesis 12:1-3) wordt werkelijkheid: 'in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.' Zo ver was het is de tijd van Amos nog niet. Het onbedreigde vreedrijk bleek voor Israël nog een illusie. Maar met Jacobus kunnen wij instemmen, zoals in Handelingen 15: 16 beschreven staat: 'Daarna zal Ik weerkeren en de vervallen hut van David weer opbouwen.' Jacobus zag de vervulling van het in Christus geschonken heil.

Misschien mogen wij nog een stap verder gaan en met Paulus en Johannes de vervulling verwachten aan het eind der tijden, als 'gans Israël' met de volheid der heidenen in Gods heil zal delen. Dan daagt ten volle het rijk van onbedreigde vrede, waarbij de Here God in blijvende verbondenheid bij de mensen wonen zal. (Openbaring 21: 1-7)

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei

I z j o e m vlogen de bevrijders tegemoet met broden en bloemen en vielen huilend in de armen. Dat zegt meer dan genoeg. Iets van dat gevoel komt bij ons

VOLGENDE KEER in G eandewei

Het wonder van kleuren

